

ňat ze sestavy armády. Tak dochází i k nekontrolovatelným změnám počtu i sortimentu raket vyčleněných ke splnění úkolů určité armádní operace a k fluktuaci raket mezi armádami v důsledku přeskupování vojsk. Proto je celkem pochopitelná tendence velitelů a štábu nepředávat svazky s nepoužitými raketami. To však vyvolává snížení úderné síly tohoto svazku v sestavě přejímající armády, která v případě, že nemá plánovaný přesun raket v nejbližší době, musí uskutečnit manévr raketami mezi svazky. Takovou situaci musí však štáb frontu předvídat a řešit na úkor zálohy raket velitele armády nebo frontu, protože znovu rozdělovat přípravu a přesun raket při každé změně v operační sestavě by bylo vzhledem k náročnosti technické přípravy neúnosné.

Současné způsoby vedení vševojskové ho boje a operace pravděpodobně nedovolí nějak omezovat přeskupování a změny podřízenosti vojsk, aby nedocházelo k uvedeným problémům. Cesta je jiná, druhy vojsk i způsoby zabezpečení boje a operace musí přejít k takovým organizačním i materiálním principům, které umožní plně respektovat zákonitosti soudobého boje a operace. Zkušenosti z historie vojenství ukazují, jak často teoretické myšlení předstihlo daný stupeň rozvoje armády.

Domnívám se, že i naše organizační formy a systém zabezpečení vojsk v poli nevyhovuje plně současným potřebám. Např. jak vyhovuje bojovému použití současné organizace dělostřeleckých pluků a brigád? Dělostřelecký oddíl je samostatná palebná jednotka a v soudobém boji stále více působí mimo svazek útvaru. To nutí velitelství pluku (brigády) vybavit dělostřelecký oddíl — který odchází někdy na řadu dní až do vzdálenosti několika desítek kilometrů — tak, aby mohl plnit úkoly nezávisle na štábu a týlu pluku. Avšak pluk (brigáda) jako stupeň velení má i k tomuto oddílu povinnosti, které mu však způsob vedení boje a operace nedovoluje zcela plnit. Obdobné problémy budou pravděpodobně i u ostatních druhů vojsk. Nemůžeme ale říci, že by se v těchto otázkách nic nedělo. Vždyť cílem všech reorganizací je uvést do maximálního souladu způsoby vedení soudobých operací s organizací vojsk i způsobem velení a zabezpečení. Vývoj spěje k takové organizační formě, a to pravděpodobně „stavebnicového“ typu, která umožní nejen rychle kompletovat bojeschopné útvary a svazky popřípadě i ze zbytků po jaderných úderech nepřítele, ale i posilovat, přidělovat nebo včleňovat bez dodatečného vyvolání těžkostí, a to jak z hlediska řízení, tak i materiálního zabezpečení.

Msp při vyjití z obklíčení

Podplukovník Rudolf Malík

K obklíčení může dojít v obraně nebo při odchodu, jestliže útočící nepřátelské síly, které jsou v převaze, proniknou do boku a týlu vlastních vojsk a ovládnou všechny cesty odchodu (Vševojsk-1-1, čl. 520).

K obklíčení msp jako celku nebo jeho části může však dojít i jindy.

V počátečním období, např. za boje v pásmu krytu, budou prvosledové pluky (PO) samostatně pronikat do hloubky území nepřítele s cílem zmocnit se rozhodujících prostorů pro zahájení střítného boje hlavními silami svazků.

Při plnění těchto úkolů nepřítel může přesunuté oddíly na určitou dobu oddělit od hlavních sil svazku a obklíčit.

Po nenadálém napadení může nepřítel

pronikat do hloubky našeho území. Nemá-li být ohroženo rozvinutí vlastních hlavních sil, bude nutné na některých směrech prvosledovými útvary přejít do obrany. Nepřítel se bude snažit oddělit prvosledové útvary od hlavních sil pozemními i výsadkovými jednotkami. V důsledku toho může také dojít k obklíčení některých útvarů i na vlastním území.

Při rozvíjení útoku na směrech, při odtržení útvarů na značnou vzdálenost od hlavních sil, při protiztečích nepřítele podpořených jadernými údery může dojít též k dočasnému obklíčení msp.

Každá z variant obklíčení pluku se bude od sebe lišit svým charakterem. Jinak tomu bude za útoku a střítného

boje, kdy vlastní jednotky se nemohou opřít o terén pro obranu připravený a nemají dokonale organizovaný palebný systém. Jinak tomu bude za obrany, kdy jednotky v obklíčení mají výhody terénu a organizace palebného systému.

Rozdíl bude i v tom, že obklíčený pluk bude rozložen na nesterénně velké ploše což má vliv na ztráty způsobené plukem hlavně jadernými údery a na způsob boje v obklíčení.

Pluk, obklíčený v průběhu útočného boje, bude se bránit zpravidla na menší ploše, čímž může mít větší ztráty a omezenou volnost manévru v obklíčení. Zato z větší části zůstane v útočné sestavě a většinou taktická iniciativa bude na vlastní straně; pluk může vyjít snáze z obklíčení vlastní bojovou činností a za aktivní pomoci hlavních sil svazku (rychlý postup).

Za obranného boje bude mít obklíčený větší prostor, větší manévrovací možnosti a tím i pravděpodobnost menších ztrát. Iniciativa je však na straně nepřítele, což si vyžádá delší a pečlivější přípravy vyjít pluku z obklíčení.

Ve všech variantách bude důležité vyřešit OPZHN. Je nutné co nejvíce se přimknout k nepříteli a i omezený prostor využít maximálně k protijadernému manévru.

BOJ V OBKLÍČENÍ

Bojová sestava msp v obklíčení musí umožňovat, aby pluk po jednoduchém přeskupení mohl včas vyjít z obklíčení.

Většinou půjde o obranu na široké frontě, většina sil pluku bude uskupena v jednom sledu s vyčleněním zálohy z tankového a motostřeleckého praporu.

Jiné jednotky, které se dostaly do obklíčení s plukem, budou použity podle jejich bojových schopností jako vlastní organické součásti pluku.

Tankový prapor bude (v důsledku činnosti proti obklíčení) po dovršení obklíčení nepřítelem zpravidla zasazen do boje. Při uspořádání bojové sestavy musí se velitel pluku snažit co nejvíce tanků vyvést z boje a začlenit do zálohy.

Plukovní baterie 122mm H bude zpravidla přidělena praporu na nejdůležitějším směru s přihlédnutím na její včasné použití i při vyjít pluku z obklíčení. Přidělení některému praporu bude závislé na počtu dělostřelecká, jež bylo předtím pluku přiděleno k vytvoření dělostřelecké skupiny. Byla-li **plukovní dělostřelecká**

skupina obklíčena současně s hlavními silami pluku, mohou být některé baterie přiděleny i praporům. Její jádro však bude zpravidla působit centrálně. Palebné postavení jádra skupiny musí být voleno tak, aby mohlo působit na všechny směry.

Kromě vševojskové zálohy bude mít velitel pluku **protitankovou, ženijní, chemickou zálohu a odřad zabezpečení pohybu** (byl-li pluk obklíčen za útočného boje). OZP bude nutné ponechat a počítat s jeho použitím při vyjít pluku z obklíčení.

Všechny zálohy pluku umísťujeme na pravděpodobné směry jejich použití, ale v žádném případě ne na malém prostoru uprostřed obklíčení.

VS pluku umístíme v netankovém terénu, abychom mohli velet bez přemístění i za organizace a vyjít pluku z obklíčení.

Týlové jednotky pluku, pokud budou v obklíčení, je výhodné umístit v prostorech, kde by byly co nejméně zranitelné a nejlépe chráněné sestavou pluku. Jejich sestavu volit tak, aby vyhovovala současně požadavkům vyjít z obklíčení. Nezapomenout na vyznačení přistávacích ploch pro vrtulníky nebo pro shoz materiálu a odsun raněných vzdušnou cestou ještě před zahájením vyjít pluku z obklíčení.

Způsob boje pluku v obklíčení bude vycházet z bojové činnosti nepřítele při ničení obklíčeného pluku.

Použije-li nepřítel jaderné údery do hloubky obrany pluku a postupně se bude snažit obklíčovacím kruh svírat, aby palbou dělostřelecká a údery letectva dovršil zničení, bude těžiště boje pluku položeno na obranu obvodu kruhu obklíčení za současného odstraňování následků po jaderném napadení v nejpotřebnějším rozsahu pro záchranu živé síly.

Ničení nepřítele, který svírá obklíčovacím kruh, by se měly (pokud možno) zúčastnit i prostředky velitele divize a to na nejbezpečnější prostor nebo směry činnosti nepřítele.

Vede-li nepřítel údery na dvou nebo více sblíhavých směrech, aby rozdělil jednotky pluku na izolované části, které by v dalším postupně ničil, bude těžiště obrany na těchto směrech v celé hloubce položeno na praporemí rajóny obrany. Zálohy budou zasazovány postupně na směry, kde se projevuje nejsilnější tlak nepřítele. Aktivní zásah záloh současně musí vytvořit i podmínky pro uvolnění sil a prostředků pro obnovu záloh nebo pro přeskupení sil a prostředků z pasivních úseků na ohrožené směry.

V průběhu boje bude zvlášť nutné zřizovat zátarasy na nejdůležitějších přístupech do boků a týlu praporních rajónů obrany; palbou dělostřelectva, tanků a rozhodnou protiztečí zničit postupně nepřítele pronikajícího na směrech a pokračovat tak v plnění stanoveného úkolu, neboť za boje v obklíčení je pluk zpravidla povinen houževnatým a aktivním bojem usnadnit splnění bojového úkolu divize.

Vytrvalost, iniciativa a rozhodnost všech velitelů, odolnost a houževnatost jednotek, překvapivá a aktivní činnost, dovedné manévrování silami a prostředky jsou rozhodující podmínkou úspěšného boje v obklíčení.

VYJITÍ MSP Z OBKLÍČENÍ

Vyjítí z obklíčení je kombinací útoku, obrany a odchodu. Využíváme přitom ztížené viditelnosti a hlavně noci, kdy lze dosáhnout co největšího překvapení.

Podle Vševojsk-1-1 čl. 527 pluk může vyjít z obklíčení se souhlasem nadřízeného velitele uspořádaně a musí přitom zničit nepřítele, který pluku v tom brání. Vycházejí z obklíčení v malých skupinách a bez bojové techniky je nepřipustné.

Čas na organizaci boje bude závislý na době obdržení rozkazu pro vyjítí pluku z obklíčení. Jednou to může být v době kdy dochází k obklíčování, jindy až po jeho ukončení.

Radu otázek řeší velitel a štáb pluku již za organizace boje v obklíčení, takže při rozhodování pro vyjítí pluku z obklíčení se řeší jen zbývající otázky.

Poněvadž vyjítí z obklíčení je jedna z nejtěžších bojových činností pluku, bývá zpravidla do ní zainteresován bezprostředně velitel divize.

Ten vydá pro vyjítí podrobný rozkaz. Na základě tohoto rozkazu, znalosti vlastní a nepřátelské situace a situace sousedů přijme velitel pluku podle mapy rozhodnutí a **vydá bojový rozkaz**. V něm kromě jiného uvede:

- poslední zprávy o nepříteli s důrazem na směr vyjítí pluku z obklíčení;
- možnosti zásahu záloh nepřítele po dobu vyvádění jednotek pluku z obklíčení a možnou činnost nepřítele na ostatním obvodu obklíčení,
- úkol pluku a způsob jeho splnění.

Stanoví též pořadí odsunu raněných a nemocných a rovněž určí, co kdy má být zaminováno, zbořeno nebo zničeno a odpovědné velitele.

Hlavní úder pluku pro vyjítí z obklíčení v noci je nejvhodnější volit na nejkratším směru vedoucím k pevnému úseku vnější fronty. Tato zásada může však platit plně jen tehdy, má-li tento směr dostatek cest a málo překážek. Jinak vzdálenost pro vyjítí z obklíčení může být značná.

Počáteční síla úseku průlomu je přímo závislá na počtu jednotek, které velitel může vyčlenit do úderného uskupení. Je třeba nejméně takové šířky, která po průlomu prvního sledu sestavy nepřítele umožňuje zahájit další vyvedení jednotek, hlavně týlu, v proudech, alespoň po jeho ose a to mimo dosah účinné palby ručních zbraní a protitankových kanónů. Těmto požadavkům odpovídá šířka nejméně 3 km.

Celková hloubka úkolu bude mít podstatný vliv na stanovení úkolu jednotkám pro průlom. Čím bude tato hloubka větší, tím silnější musí být krycí a zajišťovací jednotky, neboť jejich boj bude trvat delší dobu.

Současně však bude silná průlomová skupina. Rozpor nesmí být řešen na úkor úderného uskupení, poněvadž čím tato bude silnější, tím bude i silnější počáteční úder, větší překvapení nepřítele a vyšší tempo útoku.

Sestava pluku má zabezpečit úspěch průlomu ve zvoleném úseku. Zpravidla ji bude tvořit jeden sled, jelikož půjde o útok na spěšně zaujatou a mělkou obranu nepřítele.

Úderné uskupení bude tvořit $\frac{1}{2}$ až $\frac{2}{3}$ sil a prostředků obklíčeného pluku, a to hlavně tanků a dělostřelectva; na zbývající frontě ponecháme mimořádný počet krycích jednotek.

Vševojskovou zálohu vytváříme v síle motostřelecké a tankové roty.

Krycí jednotky, jejichž úkolem je udržet zaujatá postavení, bude nejlépe vytvářet z motostřeleckých jednotek dostatečně posílených protitankovými zbraněmi, minomety, ženijními a zatarasovacími prostředky, a pokud to bude možné, i tanky. Kromě toho boj krycích jednotek zabezpečíme palbou dělostřelectva.

Jednotky zajišťující boky průlomu vytváříme až v průběhu boje z křídelných jednotek úderného uskupení. Budou-li v zajišťovacích jednotkách tanky, bude zapotřebí zabezpečit jejich ochranu motostřeleckými jednotkami. K přehrazení důležitých směrů bude nutné boj zajišťovacích jednotek zabezpečit zásahem protitankové zálohy nebo položením minového pole.

Jednotky, jež se zúčastní boje přímo v úderném uskupení, vyvádíme utajeně a postupně. Tím vytváříme výhodnější podmínky pro organizovaný boj krycích jednotek.

Demonstrační činnost částí sil obklíčeného pluku bezprostředně před zahájením vyjití z obklíčení nebude vždy reálná. Nebude dostatek volných sil pro tuto činnost. Bude výhodnější organizovat tuto činnost ve vhodnou dobu jednotkami zvenčí.

Fronta obklíčení se zpravidla prolamuje po palebném přepadu dělostřelectva. Jaterné zbraně použijeme na síly a prostředky, které mohou vyjití pluku z obklíčení nejvíce ohrozit.

Při průlomu v noci je výhodné provést zteč s překvapením; v tom případě se zahájí dělostřelecká palba až při zahájení zteče.

Část tanků úderného uskupení, které prorazily kruh obklíčení, vyrazí pod ochranou motostřeleckých jednotek rychle na boky nepříteli a postupně zabezpečují postupující křídla hlavních sil úderného uskupení. Manévr úderného uskupení je zpočátku čelní, pak postupně dochází ke kombinacím s bočním.

Podle konkrétní situace mohou **zajišťovací jednotky**, zabezpečující vzniklou mezeru, přejít na určeném prostoru do obrany nebo mohou dále obchvacovat nepřátelské boky a rozšiřovat mezeru. V každém případě odcházejí jako poslední až po projití krycích jednotek.

Zálohy postupují za křídly úderného uskupení připraveny hlavně odrazit proti-zteče nepříteli.

Dělostřelectvo vychází z obklíčení z větší části s úderným uskupením a ničí nepříteli přímou palbou. Část dělostřelectva kryje odchod krycích jednotek.

Vševojsková záloha zpočátku chrání **týl pluku**, který vychází z obklíčení ihned za úderným uskupením. V dalším části sil může posílit boj zajišťovacích a krycích jednotek, avšak z větší části se zpravidla použije k zesílení úderného uskupení k prorazení vnějšího kruhu obklíčení.

Krycí jednotky drží zaujatá postavení a nedovolují nepříteli zúžit frontu obklíčení. Odchod zahájí teprve, když hlavní síly se spojily s vlastními vojsky. Je-li vzdálenost k vnější frontě příliš velká, mohou krycí jednotky zahájit odchod již po průchodu týlu pluku úsekem průlomu.

Krycí jednotky zpočátku poutají nepříteli aktivní obranou a podle průběhu boje odcházejí postupně překračováním. Jejich manévr má stejný charakter jako manévr při vyjití jednotek z boje; nejdříve odpoutání, potom rychlý odchod zabezpečený palbou a zátaras.

Pluk, který vychází z obklíčení, může sledovat dva cíle. Buď se spojit s jednotkami vně obklíčení, nebo udeřit v určeném směru a pokračovat v útoku s hlavními silami divize.

V prvním případě pluk po vyjití z obklíčení zpravidla bude tvořit druhý sled; ve druhém případě bude ve vhodné době současně napomáhat při plnění útočných cílů velitele divize. Tento způsob vyjití pluku z obklíčení bude typický u pluku, který při plnění samostatného úkolu nejčastěji jako PO aktivní činností nepříteli se dostal dočasně do obklíčení.

Veřejné mínění o civilní obraně a přípravě obyvatelstva

Podplukovník Ing. Milan Ždímal

Na spojeneckém cvičení „VLTAVA“ nebo v rámci různých setkání měl každý z nás dostatek příležitosti blíže poznat další z našich občanů, kteří jsou tak či onak zapojeni do systému obrany země a aktivně v něm pracují. Většinou si z těchto setkání odnášíme dobré dojmy.

Bylo by však ošidné považovat aktivitu i názor těchto soudruhů za průměr, plat-

ný pro všechno naše obyvatelstvo. Protože však náš obranný systém — vzhledem k charakteru počátečního období soudobé války — nezbytně počítá s obranou všeho lidu, je nezbytné seznámit se blíže s typickými názory občanů na problematiku obrany země, civilní obrany a na přípravu obyvatelstva.

Bude to prospěšné nejen z toho důvodu,